

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 22
The Central Elections Committee for the 22st Knesset

השופט ניל הנדל
שופט בית המשפט העליון
מ"מ יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תב"כ 41/22

העותרים: התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

נגד

המשיבים: 1. מפלגת ש"ס
2. היועץ המשפטי לממשלה

עתירה למתן צו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

בשם העותר: עו"ד תומר נאור; עו"ד זהר אלטמן רפאל; עו"ד אלון ספיר

בשם המשיבה 1: עו"ד ישראל באך

בשם המשיב 2: עו"ד רועי שויקה

החלטה

1. העותרת – התנועה לאיכות השלטון – סבורה שמשיבה 1 – מפלגת ש"ס (להלן: המשיבה) – השתמשה בכספי ציבור לשם תעמולת בחירות. התעמולה נערכה, לשיטת העותרת, תוך כדי אירועים שמומנו מכספי רשויות מקומיות, משרד הפנים או המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל – משרדים שהשר העומד בראשם הוא השר אריה דרעי, יו"ר מפלגת ש"ס. התעמולה התבטאה בייחוס הפעילות שמומנה מכספי ציבור גם למפלגת ש"ס ולעומד בראשה, כ"נותני חסות" לאירועים אלה. חלק מאירועים אלה, לרבות התעמולה הנטענת, צולם והועלה בצורת סרטונים לאתר הפייסבוק של המשיבה, תחת הכותרת "שידורי המהפכה". העתירה הועברה לטיפול לאחר שיושב ראש ועדת הבחירות המרכזית הודיע על מניעתו מלעסוק בה, ובהסכמת נשיאת בית המשפט העליון. מכיוון שמחר חל יום הבחירות וסד הזמנים דוחק – אקצר בהכרעה.

עמוד 1 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتף: 02-6753407, פקס: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il

2. במסגרת העתירה התבקשו שני סעדים. הסעד הראשון הוא צו "שיאסור על [המשיבה] להמשיך ולעשות שימוש בכספי משרד הפריפריה, הנגב והגליל ובכספי משרד הפנים וכן בכספי הרשויות המקומיות בקשר עם תעמולת בחירות". ביחס לסעד זה ייאמר כבר עתה כי העותרת לא טענה או הציגה תשתית כלשהי בדבר אירוע או שימוש קונקרטי אחר שמתעדת המשיבה לעשות בכספי ציבור במסגרת תעמולתה, מלבד פרסום הסרטונים שיידונו להלן. המשיבה עצמה הצהירה כי לא עתידים להתקיים עד למועד הבחירות אירועים מן הסוג שצולם בסרטונים, וגם אם יתקיים אירוע כלשהו במימון משרד הפנים או המשרד לפיתוח הפריפריה – לא תעורב בו תעמולת בחירות. בנסיבות אלה, אין מקום למתן צו מניעה כללי, מבלי שעולה חשש קונקרטי להפרת החוק. אשר על כן דין הבקשה לסעד זה להידחות.

3. הסעד השני שהתבקש הוא צו "המורה [למשיבה] להסיר לאלתר מדף הפייסבוק 'תנועת ש"ס' סרטוני תעמולה העושים שימוש בנכסי הציבור לשם תעמולת בחירות". ודוק, מן העתירה עולה כי הטענה אינה שחל על מפלגה איסור להציג סרטון המייחס הישגים שונים למפלגה או שר מסוימים. הטענה היא כי "בזמן אמת" – במסגרת האירועים עצמם – נערכה תעמולת בחירות אסורה, וכי זהו הטעם לבקשה להסרת הסרטונים, שאינם אלא תיעוד של הפרת חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 ("חוק דרכי תעמולה"). המסגרת המשפטית של טענה זו היא סעיף 2א לחוק דרכי תעמולה, הקובע כך:

"לא ייעשה שימוש, בקשר עם תעמולת בחירות, בכספים או בנכסים מוחשיים או בלתי מוחשיים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1), (2), (3), (4) ו-(9) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה...".

איש מן הצדדים אינו חולק כי כספי משרדי ממשלה ורשויות מקומיות הם בגדר "נכסים" של "גוף מבוקר", ולכן אסור להשתמש במסגרת תעמולת בחירות בכספים כאלה. המחלוקת היא ביחס לדיבר "תעמולת בחירות". העותרת טענה כי במסגרת האירועים המתועדים בסרטונים, שמומנו מכספי ציבור, נערכה תעמולת בחירות, ולכן שידור הסרטונים הוא המשך התעמולה תוך שימוש באותם כספי ציבור. נציג היועץ המשפטי לממשלה מסכים לטענה זו, ומציין כי "לכל הפחות בחלק מהאירועים, האירועים שימשו פלטפורמה לתעמולת בחירות". יצוין כי היועץ המשפטי לממשלה לא נדרש לניתוח פרטני של כל סרטון וסרטון, וזאת לנוכח הקושי הקיים לברר בסד הזמנים את מלוא המסד העובדתי.

המשיבה, מנגד, טענה ביחס לסרטונים כי המימון לצילומם ועריכתם לא נעשה מכספי ציבור, וכי "למיטב הבנתנו הדרך פתוחה בפני כל מפלגה ומפלגה לפעול ולצלם את חברי הכנסת שלה בעודם מקיימים סידור באירועים אלו". עוד טענה המשיבה, ביחס ל"ניכוס האירועים" אליה, כי

עמוד 2 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, اورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

"כחלק מתעמולת הבחירות ובדומה למפלגות אחרות, מצאה ה[משיבה] להצביע על הישגי חברה בממשלה האחרונה בפני הציבור". דא עקא, וכפי שטענו העותרת והיועץ המשפטי לממשלה, התייעור המופיע בסרטונים מלמד כי המשיבה לא הסתפקה בצילום גרידא של האירועים, ואף לא הסתפקה בהצבעה על הישגי חברה בממשלה בפני הציבור. במסגרת הסרטונים ניתן לראות אדם מטעם המשיבה מסתובב בין המשתתפים כמעין מנחה טלוויזיוני, תוך הצגת שאלות פוליטיות למשתתפים והעברת מסרים הקושרים בין האירוע לתנועת ש"ס ולעומד בראשה. בחלק גדול מהסרטונים התעמולה נשמעת אף מפי חברי כנסת מטעם המפלגה. כך, לדוגמא, באחד הסרטונים מחכה הקריין את קולו של ראש הממשלה ואומר בזמן האירוע "אני רוצה להגיד לכם בתור ראש הממשלה, מה שעושים ש"ס, מפלגת ש"ס הנפלאה, משרד הפריפריה, זה פשוט הקמע זה המזוזה שלי". בסרטון אחר נאמר כי "ש"ס ניצחה" ו"אם ש"ס לא היו עובדים זה לא היה קורה". עוד דוגמא, המופיעה בסרטון נוסף, הקריין אומר במסגרת אירוע שמומן בכספי ציבור "בזמן שאנחנו כאן בלב ים יש עוד הדלפה מבית כחול לבן", וחבר כנסת מטעם המשיבה אומר "תנועת ש"ס כולה כאיש אחד בלב אחד מאוחדת". ויש דוגמאות נוספות.

התוצאה היא שהסרטונים, במתכונתם הנוכחית, הם בבחינת תעמולת בחירות הנעשית תוך שימוש בכספי ציבור, ויש להורות על הסרתם מדף הפייסבוק של המשיבה. יוער כי המשיבה עצמה לא הבחינה בתגובתה בין סרטון לסרטון, ולא הועלו טענות פרטניות לפיהן בחלק מהאירועים המתועדים בסרטונים לא נעשה שימוש במימון ציבורי, או כי בחלק מהסרטונים לא נעשתה תעמולת בחירות. יחד עם זאת, עולה כי אחד הסרטונים שאליהם מתייחסת העתירה לא מתעד אירוע ספציפי ותעמולת בחירות ספציפית, אלא מוצגים שמות של ערים ומקומות בלבד, לצד הסיסמה "ש"ס, תרבות של עשיה" (הסרטון הנזכר בסעיף 27 לעתירה). בנסיבות אלה אין עילה להורדת סרטון זה.

בשולי הדברים, העותרת השתיתה על עתירה על עילות נוספות – טענה שלנוכח תעמולת הבחירות יש לראות במשיבה כמי שנתנה מתנה אסורה במסגרת תעמולת בחירות, בניגוד לסעיף 8 לחוק דרכי תעמולה; וטענה לפיה בחלק מהסרטונים שותפו ילדים שגילם מתחת לגיל 15, בניגוד לסעיף 2 לחוק דרכי תעמולה. לנוכח התוצאה אליה הגעתי, אין צורך לדון בטענות אלה. עוד יוער כי העותרת ביקשה מעין "בקשה לפיצול סעדים", כך שאם יוצא צו מניעה – "תינתן לה האפשרות להתייחס לתרופות ההפרה". העותרת לא הבהירה לאילו תרופות כוונתה ומה הבסיס לבקשה זו בהיבט של סמכותו העניינית של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, אך מכל מקום – לנוכח סד הזמנים, יריעת המחלוקת ואופן הגשת הבקשה – אין מקום להיעתר לה במסגרת זו.

4. סוף דבר, העתירה מתקבלת באופן חלקי, במובן זה שעל המשיבה להסיר את כל הסרטונים שהוזכרו בעתירה, מלבד הסרטון המצוין בסעיף 27 לעתירה. המשיבה תישא בהוצאות העותרת ובשכר טרחת עורכי דינה בסך של 6,000 ש"ח.

ניתנה היום ט"ז באלול התשע"ט (16 בספטמבר 2019).

ניל הנדל

שופט בית המשפט העליון
ממלא מקום יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-22

עמוד 4 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il